

De Digitale Snelweg

Vogels kijken langs de Digitale Snelweg

Nummer 52

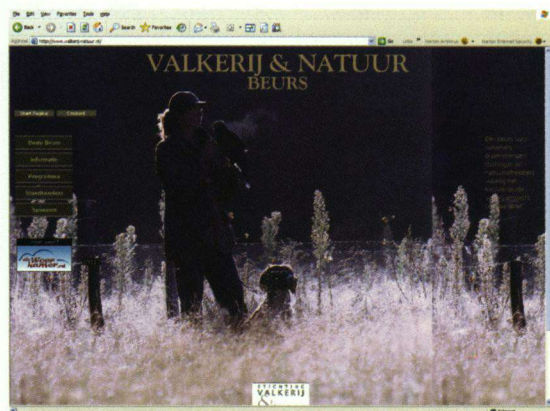
Peter Meijer

Valkeniers

Mocht u geen zin meer hebben om naar vogels te gaan kijken in het veld of om mee te doen aan nestbescherming, te gaan inventariseren, te twitchen of andere manieren om van vogels te genieten, kijk dan eens op: <http://www.valkerij-natuur.nl>. Deze website werd mij opgegeven toen er op Pinksterzondag 2005 een beurs was in Dierenpark De Oliemeulen in Tilburg. Meer dan

vijftig bedrijven en organisaties uit diverse landen presenteerden zich daar. Valkeniers met Afrikaanse Oehoe, Europese Oehoe, Kerkuil, Koningsbuizerd, Sakervalk en Woestijnhavik waren er aanwezig. De e-mailtjes, die naar aanleiding hiervan werden gestuurd naar het Eurobirdnet Nederland (EBNNL), geven aan dat er met enige zorg naar deze website wordt gekeken. Het zal wettelijk wel in orde zijn, maar toch...

Bij een valkenier denk ik altijd aan de stripverhalen van Hans Kresse, de geestelijke vader van Eric de Noorman. Deze koning van de Noren reed op zijn paard vergezeld door zijn hond en op de hand een valk. Zo zochten zij naar het onrecht in de wereld. Hij was voor mij een echte stripheld. In het veld is het natuurlijk vervelend die ontsnapte exemplaren van bijzondere roofvogels te zien. Het riempje aan de poten verraadt ze meestal. Toch heb ik bewondering voor de valkeniers.

Webpagina over de valkerij.

Onze poes doet zoiets niet!

Hét onderwerp van mei 2005 werd aangezwengeld door Arnoud B. van den Berg. Hij schrijft: 'Zoals altijd in het voorjaar staan er weer wat feiten over de huiskat in het blad 'Birdwatching' van mei 2005. Alleen al in Groot-Brittannië zijn er negen miljoen huiskatten. Dat zijn er twintig keer meer dan Wezels en Hermelijnen samen, of achtendertig keer meer dan Vossen. Deze negen miljoen katten zijn verantwoordelijk voor 275 miljoen dode wilde dieren per jaar, waaronder 55 miljoen dode vogels. Voor soorten als Huismus, Spreeuw, Merel en Zanglijster vormen tuinen 20% van het broedgebied in Groot-Brittannië en daarom vormt, volgens de Royal Society for the Protection of Birds (RSPB), predatie door katten vooral voor deze soorten een belangrijke factor.'

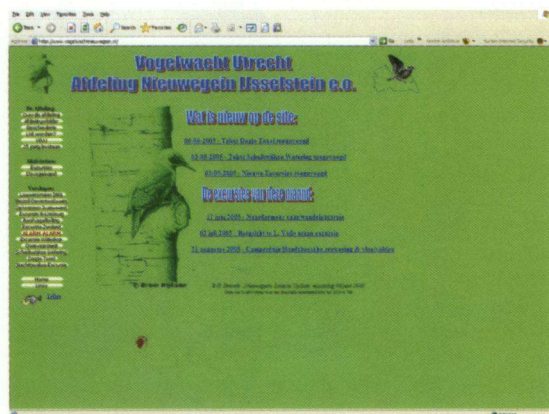
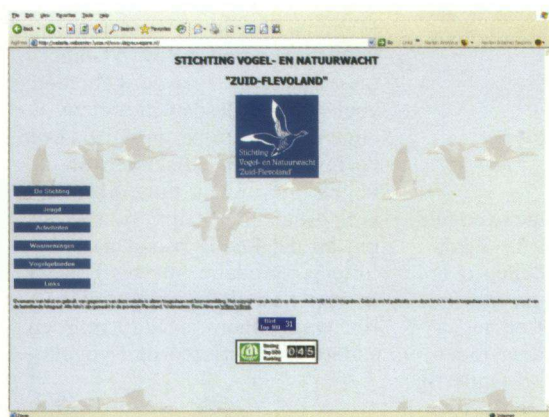
Arnoud voegt daar zelf aan toe: 'Ik schat dat voor Nederland het aantal huiskatten minstens 3,5 miljoen bedraagt en het aantal door huiskatten gedode vogels daardoor negentien miljoen. Wanneer men het aantal huiskatten voor West-Europa schat op 110 miljoen (het zullen er ongetwijfeld meer zijn), betekent dit dat zij verantwoordelijk zijn voor de dood van 660 miljoen vogels. Vermoedelijk houdt de Britse telling geen rekening met nestverstoringen;

immers, als een kat in de broedtijd het nest van een Merel vernietigt, dan zou men de kuikens (of zelfs de bebroede eieren) als slachtoffer mee moeten tellen. Dan kom je uiteraard snel op een hoger aantal dan gemiddeld zes dode vogels per kat per jaar. De RSPB stelt dat de teruggang van soorten als Veldleeuwerik en Grauwe Gors niets te maken kan hebben met predatie door katten. Men kan echter volgens mij de vraag stellen of de omvang van de populatie verwilderde huiskatten bekend is en of die wellicht een grotere invloed heeft op vogelpopulaties dan nu wordt verondersteld. De genoemde aantallen zijn namelijk vooral gebaseerd op onderzoeken waarbij men de door katten mee naar huis genomen prooi registreerde en determineerde (zie Mammal Review). Voor Nederland geldt bovendien dat de afstand tussen natuur- en woongebieden veel geringer is dan in andere landen van Europa en dat daarom de invloed van huiskatten op vogels die niet in tuinen broeden, veel groter moet zijn. Voorts valt mij op dat RSPB vooral naar de 'directe' predatie op vogels kijkt en niet naar de indirecte invloed. Het wegvangen van 220 miljoen andere wilde dieren dan vogels

Vliegende Slechtvalk.
Tekening: Bram Rijkssen.

betekent immers dat veel voedsel voor vogels verdwijnt. Zo zal er in een gebied met veel katten weinig voedsel voor uilen beschikbaar zijn. Men kan zich ten slotte afvragen wat de redenen zijn waarom vogelbeschermingsorganisaties zo weinig aandacht schenken aan dit probleem. De naar schatting dertig tot veertig dode vogels per jaar per windturbine betekent weliswaar duizenden slachtoffers te veel, maar als probleem zouden katten honderden keren belangrijker moeten zijn. De British Trust for Ornithology (BTO) heeft onderzocht dat het aantal vogels gedood door katten met 65% zou dalen indien katten een 'sonic collar' zouden dragen (een halsband waaruit regelmatig een bepaald geluidssignaal klinkt). Waarom zouden eigenaren van katten niet verplicht kunnen worden om een dergelijke halsband aan te schaffen? Qua kosten zou dat moeten kunnen, want, in tegenstelling tot eigenaren van honden, hoeven eigenaren van katten bijvoorbeeld geen negentig tot honderd euro per jaar aan huisdierenbelasting te betalen.'

Voorbeelden van de de webpagina's van de Stichting Vogel- en Natuurwacht "Zuid-Flevoland" en van de Vogelwacht Utrecht Afdeling Nieuwegein e.o..

Er volgden 29 e-mailtjes met allerlei soorten van reacties. De kattenhype houdt velen bezig. Dit zal wel door het slechte weer komen. Zelf heb ik niet gereageerd, want 'mijn kat doet zoiets niet'. Bij een inventarisatie in de jaren tachtig in Slootdorp zag ik vele katten en ook heel veel Merels. Er was één paartje Eksters en die kregen de schuld dat er zoveel jonge vogels werden opgegeten.

Een bron van <http://www.rtlnieuws.nl> meldde over onze geliefde huisdieren: 'Het aantal honden en katten dat als huisdier wordt gehouden, is in 2004 aanzienlijk gestegen. Dat blijkt uit onderzoek van de Nederlandse Voedingsindustrie Gezelschapsdieren (NVG). Het aantal honden steeg met 4,2%, naar 1,76 miljoen. De kattenpopulatie groeide zelfs met 5% tot 3,3 miljoen. De groei wordt veroorzaakt doordat meer jonge hondjes en katten een baas vonden. Ook leven honden en katten langer. De gemiddelde leeftijd van honden en katten is acht jaar. Vroeger was die veel korter. Tussen 2000-'03 steeg het aantal huisdieren veel minder.' Jan Hein van Stenis wijst ons op: <http://www.abcbirds.org/cats/>. Een actie om de katten binnen te houden. Een Poema is toch ook een soort kat? Nu, die houdt ons in 2005 al heel lang bezig!

Even lachen

Een Geelbroekmanakinman *Pipra mentalis* balst net alsof hij op de maan loopt. Een jongedame probeert de bewegingen van het prachtige mannetje na te bootsen en legt ons uit hoe een en ander gaat. Jammer als u geen internet heeft en hier niet van kunt genieten. Voor de internetraadplegers de volgende link: http://snabbstart.com/_media/_filmer/Manakin_moonwalk_www.snabbstart.com.wmv. Diederik d'Hert uit Koksijde (België) wees ons op

'Stilleven met gevogelte, waaronder een kempphaan, hen, snip en specht, opgehangen aan hun poten' geschilderd in 1658 door Willem van Aelst is te bekijken via de website van het Rijksmuseum te Amsterdam.

deze link. 'De natuur is toch wel mega fantastisch.'

Vogels op schilderijen

Schilderijen met vogels hebben mijn belangstelling. Op de link <http://www.rijksmuseum.nl/collectie/zoeken/asset.jsp?id=SK-A-1669&lang=nl> betreft het een 'Stilleven met gevogelte' (1658) geschilderd door Willem van Aelst (geboren omstreeks 1626 in Delft en overleden rond 1683). In het programma 'Vroege Vogels' kon Ruud van Beusekom een vermeende Waterral determineren als kempphaanman. Ruud Vlek ziet ook een Haan *Gallus domesticus* en in het donkere deel een IJsvogel *. Arnoud van den Berg schrijft: 'Gek genoeg schijnen de museumdeskundigen het nog steeds merkwaardig te vinden dat er zoveel drukte gemaakt wordt over de determinatie. Gek, omdat er zoveel geld gestoken wordt in allerlei 'research' omtrent oude kunstwerken. De determinatie van bijvoorbeeld deze Kempphaan in een adult kleed uit juni laat zien in welke maand het schilderij gemaakt moet zijn. Verder kunnen biologen vaststellen dat waar Van Aelst schilderde, vermoedelijk zowel IJsvogel als Kempphaan broedvogels waren en dat beide soorten bejaagd werden.' Klaas Eigenhuis noemt de tentoonstelling

'Asperges in Olieverf' in het Limburgs Museum in Venlo. 'Er staan twee schilderijen afgebeeld. Eén heeft als titel: 'Een bosje asperges', een stilleven uit circa 1700 door Adriaen Coorte (circa 1660 tot circa 1723). Het schilderij is te zien in het Rijksmuseum. Het andere doek vertoont behalve een bosje Asperges ook een aantal goed herkenbare vogelsoorten: twee Patrijzen, een Haan *Gallus gallus f. domesticus*, twee Sierduiven (type Dantziger Hoogvlieger?) en een viertal mezen, waarbij volgens het bijschrift twee Koolmezen, maar misschien ook twee Pimpelmezen. De kleur van hun petjes komt op de reproductie niet zo goed over. De schilder van dit doek is J.D. Baudous, het schilderij is uit 1631 en het bevindt zich normaliter in de collectie Berghuis-Barones van Dedem'. Van Baudous vermoedt Klaas dat hij een Fransman was. Tot zover het relaas van Klaas. Wie aanvullende gegevens heeft, kan ze aan ondergetekende sturen.

Bird race

In het kader van een wetenschappelijk experiment moesten zeventien albatrossen van Zuid-Afrika naar Australië vliegen. Zie: http://www.ladbroskes.com/lbr_portal. Eén maand na het begin van de overtocht moeten de organisatoren constateren dat alle deelnemers hoogstwaarschijnlijk boven de Indische Oceaan om het leven zijn gekomen. De onfortuinlijke afloop van deze Bird Race is een illustratie van de reden waarom de vogels op pad werden gestuurd. De wedstrijd moest aantonen welke gevaren de dieren op hun weg tegenkomen. Haaien, visnetten, roofvogels, slecht weer en het gevaar te verdwalen vormen een groot risico. Zie ook de website: <http://www.p-plus.nl/artikel.php?IK=431>.

Interessante websites

Dit keer een website uit Israël van

* Heel veel vogelschilderijen zijn beschreven in: Christine Jackson (1999): Birdpainters of the world. Haar register is per land geordend. Zij behandelt ruim 200 Nederlandse vogelschilders (1600-1940).

Volgens de RSPB vormen huiskatten ook voor Huismussen een belangrijke factor voor predatie. Foto: Piet Munsterman.

kibboets Lothan, waar heel veel vogelsoorten te zien zijn. De kibboets ligt bovendien dichtbij Eilat en de verhalen die daar al jaren vandaan komen, wekken ons verlangen de vogeltrek op dit interessante punt weer eens te kunnen bekijken. Zie <http://www.birdingisrael.com/KibbutzLotan/context/contactInfo.htm>. Voor de kinderen: <http://www.kustenzeeverkenner.nl>. Zij vinden hier antwoorden op vele vragen rondom de zee. Een primeur?

Op <http://www.degrauwegans.nl> is het al weer enige tijd mogelijk naar mooie vogelfoto's te kijken en ondertussen te luisteren naar het geluid. Er zijn enkele geluidsfragmenten toegevoegd op de site onder waarnemingen/nieuwe foto's. Zodra je een van de hyperlinks aanklikt, krijg je een foto te zien en tegelijkertijd het geluid van de desbetreffende soort. Uiteraard allemaal materiaal uit Flevoland. René Alma houdt zich aanbevolen voor meer geluidsopnames (Flevolands-Vogel-Net@yahoogroups.com).

Vogelwachten

Aan de serie websites van vogelorganisaties is die van de Vogelwacht Nieuwegein toegevoegd. Natuurlijk is het nog maar een start. Net als bij veel andere websites zullen ook hier in de toekomst wel wijzigingen komen. Toch is het een goede zaak dat eenieder kennis kan nemen van vogelorganisaties in Nederland en wat ze doen, welk werkgebied ze hebben en hoe je lid kunt worden. U vindt deze website op: <http://www.vogelwachtnieuwegein.nl>.

Benno van den Hoek beheert de site van Vogelbeschermingswacht Noord-Veluwe: <http://home.wanadoo.nl/bennovandenhoek/pagina27.html>. De website is op onderdelen

weer aangepast.

Vogels op webcams

Piet Rullens Jr. wijst ons op: <http://www.valkenhok.nl>. In Den Dungen (N.-B.) broedt een Torenvalk, waarbij men het proces kon volgen. Misschien dat men dit volgend jaar herhaalt.

Een Slechtvalk is te zien op: <http://www.planet.nl/planet/show/id=434614/contentid=579035/sc=e39b99>. Een webcam was gemonteerd op een toren van KPN en in de loop van het jaar kon men via de website van Planet Internet volgen hoe twee jonge Slechtvalken zich ontwikkelden en zich voorbereidden op hun eerste vluchten.

Mocht u mij op zaken willen attenderen of naar aanleiding van bovenstaande reageren dan kunt u mij bellen of schrijven.

■ P.C. Meijer, Mossel 16, 1775 JB Middenmeer, (0227) 50 35 59, e-mail: meijerpc@quicknet.nl.

Mijn website vindt u op: <http://members.tripod.com/pcmeijer/index.html>. Via de link *het Vogeljaar* surft u naar de startpagina van De Digitale Snelweg, websites van vogelaars en vogelorganisaties. Zowel de links uit de afgelopen afleveringen als die van de nog komende afleveringen vindt u er.